

Abstrakt

Disertační práce srovnává a interpretuje vývoj lokálních integračních politik (Západního) Berlína a Vídně v letech 1971–2011 na pozadí proměny Německa a Rakouska z etnicky homogenních států v multikulturní země. Obě metropole nejprve balancovaly mezi odmítáním trvalého začlenění přistěhovalců („dočasná integrace“) a selekcí vybraných cizinců vhodných pro integraci, později hledaly rovnováhu mezi tradičním konceptem asimilace a modernějším multikulturalistickým přístupem a v posledním desetiletí se přihlásily k politice rozmanitosti ve více či méně těsné vazbě na koncept interkulturalismu. Tento vývoj však neprobíhal v obou městech, která v základním vymezení představují podobné případy, zcela přímočaře a současně, a to zejména v první fázi před migrační krizí na přelomu 80. a 90. let 20. století. Pozornost je v práci věnována především dvěma otázkám: proč došlo k rozvoji lokální integrační politiky v (Západním) Berlíně výrazně dříve než ve Vídni a proč města na počátku nového století začala podporovat politiku rozmanitosti. Komparativní rámec odvozený z metody kontrastu kontextů interpretuje vývoj lokálních integračních politik v kontextu národního a nadnárodního politického systému, lokálních politických konstelací, reakcí většinové společnosti na imigraci, významu přistěhovalectví pro hospodářský a demografický rozvoj města a proměňujícího se objemu a struktury přistěhovalého obyvatelstva a jeho deficitů v oblasti strukturálně-funkční a kulturně-identifikatorní integrace. Dva exkurzy k naturalizační politice a otázce politické participace cizinců zkoumají hranice konfliktu a konsensu zájmů mezi národní a lokální rovinou integrační politiky ve vztahu k základní otázce integrace: kdo smí být plnoprávným členem společnosti v liberálním státě a za jakých podmínek.